

Lidé v síti

Třesoucí se ruka, klepající noha, tik v oku. Ten mobil! Kousek od ruky, musíš pracovat, musíš se soustředit, nesmíš ztrácet čas. Cink! Ruka se vymršťí jako had na lovu, svíráš ho v ruce, je tvůj!

Jediná zpráva a víš, že můžeš zmizet do světa beze strachu z ponížení, do světa plných předsudků, pomluv a urážek, kterým můžeš vládnout. Písmenka skládají slova, slova věty a věty čte každý. Odvážila bych se ta slova vyřknout nahlas a provolat je do světa? Ne. Ale co na tom záleží? Stačilo je napsat a jsou tam stejně. S výčitkami a tisíci poznámkami ostatních nasazuji sluchátka a prchám z reality. Před zapnutím sluchátek slyším za zavřenými dveřmi hluk. Opět se hádají, křičí a vlastně ani nechtějí. Kvůli čemu? To už je jedno. Já unikla z prvními tóny první písničky. Nechávám se unášet na vlnách melodie a s úsměvem procházím e-shopy. Šaty z Itálie, boty z Francie, kabelky z Ameriky, doplňky z Číny. To vše jediným tlačítkem může být mé už za týden, s příplatkem za tři dny. Je to jednoduché, moderní. S metrem tančím okolo zrcadla a snažím se naměřit ty správné míry. Bok, pas? Kde to na mně je? Hledám informace, opět na konci hledání končím u dějin módy a starověkého Řecka. Ani nevím, co jsem hledala na začátku, ale už vím, co nosil Shakespeare i Michelangelo. Z jaké látky, v jaké barvě, s jakým střihem. Tolik informací. Zdá se to potřebné vědět, přesto je to zbytečné. Zeptá se mě někdo na typické barvy Shakespeareovské doby? Asi ne. Přesto na blok s názvem Romeo a Julie přispěju svou poznámkou, na kterou se strhne vášnivá debata. Najednou pátrám dál. Tolik názorů a přesvědčujících argumentů. Chtěla bych je rozvést a ptám se na podrobnější vysvětlení, avšak nacházím jen zkopírované věty z Wikipedie. Zde začínala i končila myšlenka jednoho přesvědčivého mladíka se zdánlivě dobrým názorem. Zklamaná odcházím ze stránky, kde jsem se zaregistrovala pod jménem „Zelená okurka2“.

Anonymita mi otevřela dveře v propagaci mých názorů a informací, přesto jsou většinou pošlapány. Ne překonány, jen doslova sprostě pošlapány. Jak smutné, že i mezi argumenty na téma oblečení si někdo vzal mou přezdívku a začal ji bez jakéhokoli dřívějšího podmětu kritizovat a hrubě urážet. Argumentaci na úrovni nacházím jen na stránkách, kde nedovedu přispět ničím světoborným. Ráda zpovzdálí sleduji a čtu si argumenty moudrých mužů a žen, kteří se neschovávají za hloupé přezdívky. I když jak můžu tvrdit, že to není také jen pseudonym? Může to být mladý muž, postarší paní

nebo osmileté dítě s nevídanou inteligencí. Co by to změnilo na vnímání jejich názorů. Je smutné, že vše. Starší žena by byla považována za starou a neinovativní dámu, muž za mladého buřiče a dítě by bylo „hloupým“ a světem nepolíbeným dítětem. Anonymita je kouzlem bez předsudků. Na sociálních sítích můžeme stvořit cokoli. Pravdu i lež, moudrost i hloupost, můžeme vyburcovat i potlačit vzpoury. Zde záleží na tom, co stvoříme a s jakým záměrem. Na sociálních sítích mohu být originální, avšak originalita není vždy všemi vnímána jako správný krok. Mohu být chytrá, přesto se najdou chytřejší a následně budu za hlupáka. Budu hlupákem a zůstanu tím, čím jsem. Příliš se zabývám jednou variantou, jedním pokusem. Dnes jsem byla „Zelená okurka2“, zítra budu třeba ovoce „Modrá švestka81“. Proč ne? Meze se nekladou.

Utlačování a sociální ponížení je zásadním problémem všeho, čeho se účastníme, když vkročíme do sítě, kde nejsou respektována základní lidská práva. Zveřejňování fotek či nahrávek bez projevu vůle osoby na videích a fotkách je trestné, avšak málo kým vnímané za problém. V tomto případě je šikana pouze otázkou vlastní schopnosti se jí bránit a nepodlehnout jí. Cokoli, co zveřejníme v psané formě, může být citováno, člověk by neměl zapomínat, že se vše může otočit proti němu. Vážít slova a psát v klidu je základem neznemožnění se.

Hloupé argumenty budou vždy hloupými, a proto nebudou stát ani za odpověď. A urážky, kterých je zde snad víc než spisovných slov, jsou výplodem těch, kteří nedovedou oponovat jinak než bez úrovně. Ach šikana. Kde jsou ty časy, kdy nebohého nevysportovaného chlapce strčili do kaluže plného bahna a smáli se mu? Kde jsou ty časy, kdy se za něj postavili přátelé? Kde jsou ty časy, kdy slova byla ničím ve srovnání s činy. Jak ráda bych odhodila mobil, vypnula televizi a vyběhla ven mezi lidi a bavila se, poznávala svět jinak než jen přes obrazovky. Vypnu hudbu. Ticho. Sedím v křesle a celá má rodina je na mobilech. Mamka hledá filmy na večer, otec se dívá na televizi na zápas a sestra se dívá na youtubery.

Opět se musím zamyslet nad tou věcí v mojí ruce.

Jak moc je dnešní generace závislá na mobilech? Jak dlouho vydrží bez tabletů, notebooků, počítačů?

Starší generace by to mohla považovat za závislost, mladší za přístup k informacím, které opravdu žádá. Jak správně namalovat rty, jak hrát hru, jak si z někoho udělat legraci a tak dále.

Tohle je ale vyhnáno do extrému, závislý na technice je možná jeden ze sta a v síti je dnes skoro každý z rozvojových zemí. Každý, kdo má jakoukoli techniku připojenou na síť, se stal její součástí. Co by také znamenaly sociální sítě bez lidí. Byly by vůbec něčím? Spojují lidi, přitom rozdělují ty nejbližší. Kdo nemá facebook? Znímám jen pár takových a těm to život neulehčuje. Jako by to bylo dnes očekáváno, vnímáno jako nezbytnost. A kdo není na sociálních sítích? Existuje vůbec? Svět ho vidí, má rodný list, ale co to je proti tomu, že svět nevidí jeho fotky před rokem, nevidí jeho historii vztahů, zaměstnání, jeho koníčky ani jeho oblíbenou písničku. Doba se posouvá. Vynálezy by měly ulehčovat lidem jejich život. A možná je to i pravda. Ale kdo si pamatuje ty časy, kdy odjel někam daleko. Třeba do Egypta. Byli jste tam dva týdny. Nefotili jste, fotoaparáty byly drahé. Nikdo vám nevolal, mobil nebyl záležitostí průměrného člověka, jediné pevná linka a tou byste se na takovou dálku nedoplátili, ještě při předpokladu, že by na druhé straně někdo opravdu čekal. Poslali jste pouze pohled s pyramidami, hezkým psaním, na kterém by bylo pár pusinek, a při vašem návratu by nejspíše ještě ani nedošel. Jediné, co byste z takového výletu měli, je pár cetek na poličku, které se do dnešních abstraktních bytů s obřím prostorem, jedním stolem a možná párem stoliček doopravdy nehodí, zbyly by pouze vzpomínky.

Na výletě v Londýně jsem pozorovala skupinku Japonců, nedělali nic jiného, než že před obličejem měli fotoaparáty a cvakali jako o život. V první chvíli jsem byla omráčená údivem, v druhé chvíli mně jich bylo líto. Co mohli mít za vzpomínky z návštěvy překrásného města? Snad jen displej a pár sdílených fotek na internetu. Je to vůbec osobní, vždyť tam snad ani nebyli duchem přítomni. I když pojem „osobní“ je dnes chápán zajímavým stylem. Osobní fotka, kde je slečna v plavkách a leží s drinkem na pláži, je v pořádku, zatímco fotka, kde má hluboký výstřih, který ukazuje zhruba polovinu toho, co plavky, je vnímána za provokaci. Okolnosti nejspíše ospravedlňují.

Ale abych se vrátila. Sociální síť mi už několik let nepřipadá jako název pro vše, co znamená a co se na ní děje. Ať je to Facebook, Youtube, Instagram, Twitter, takto bych mohla pokračovat do nekonečna s klesající tendencí oblíbenosti. Všechny sítě jsou svým stylem originální a jejich provozem se živí spousta lidí. Ano, mohla bych říct, že sítě spojují lidi, vypráví o jejich životech a sdílejí zážitky. Avšak i sítě mají jiná měřítko slova osobní. Na Facebooku sdílíte fotku moře či rodiny, v jiném případě si změňte profilový obrázek, aby ho všichni viděli a mohli závidět. Na Youtube přispějete videem

z loďky a výtahem všech lepších záběrů. Instagram je proslulý jídlem, fotkami ozdobených těl a tím, co člověka jen napadne a líbí se mu, jen je mu to hloupé dávat na jinou více rozšířenou a sdílenou síť. Přece jen snad v každé aplikaci je možnost nastavit, kdo všechno uvidí obsah. Trochu mě děsí představa, že většina aplikací má ve svých smluvních podmínkách napsáno, že se jakožto uživatelé této aplikace vzdáváme autorských práv na příspěvky. Jedním hloupým či nedbale zadaným údajem se člověk stává součástí davu odsouzeného k odebrání své vlastní anonymity. Někdo by to nazval ztrátou svobody. Avšak tohle jsou názory až přehnaně kritických osob.

Někdy si říkám, jestli je dobré být součástí toho všeho. Je to jako někam pověsit svůj obličej a koukejte se, co jsem, případně na co si hraju či čím bych chtěla být. Upřímnost, reálné obličej bez úprav. Ne. Dnes se každý snaží vypadat co nejlépe, zavděčit se co největší skupině a udělat dojem na ty „nejlepší“. Stejně mi nedá spát, proč si děvčata malují nové obličej na ty jejich, jako by nebyly hezké. Proč se přes úpravy snaží přiblížit představě krásné dívky. Jedinečnost je snad závadou? Nebo i tím jsme krmeni. Snaž se být originální? To, co z toho mladá holka má, jsou jen deprese, že se nedaří. A když se podaří, není to ona. Je mi líto dívky, která se v sedmé třídě maluje. Je to představa mého dětského štěstí, kdy nepotřebujete nic, jste sami sebou s lidmi, kterým se líbíte pro to, jací jste. Nedokázala bych děti okrást o dětství, dnes se ho vzdávají samy. Vzdávají se práva být samy sebou.

Sedět a tupě zírat do obrazovky, běžet a tupě zírat do obrazovky, zakopnout a mít na tupém obličej obrazovku. Nebát se toho, to se stane v dnešní době každému třetímu.

Až budeme ležet na té zemi a skládat části mobilu do kupy, možná se ohlédneme, kvůli čemu jsme to zakopli. Kámen, kořen, nerovnost? Je to asi ironie, že v rukou držíme příčinu, a ohlížíme se přesto vzad. Co v té ruce je, že jsme špinaví? Odření při troše smůly? Informace, zábava, přátelé?

Včera jsem usínala v posteli a najednou mě cosi praštilo do obličej, byly to novinky. Najednou, z ničeho nic mi přistály na obličej. Lekla sem se toho, až mě to probralo z přemýšlení nad dalšími statistikami z loňského roku. Proč lidé utrácí víc? Úleva na dani, přidání důchodcům a růst HDP. Celkem obstojné novinky. Ani jsem neotvírala stránky našich „hvězdiček“, kdo kde s kým spinkal a kdo je zhroucený či hledá smysl v pokračování své kariéry. Zacinká to a nový film nevalné kvality bude i bez

rozjímání. S údivem hledím na číslo u ikonky zobrazeno. V tuto chvíli mi pouze dochází slova.

Ráno už bylo lépe. Můj oblíbený youtuber vydal další video. Vyskočilo jako čertík z krabičky, kvůli kterému opět utíkám na autobus. Zamyšlení nad ohroženými druhy mi dalo téma k rozjímání na celý jeden den. Lidi, kteří natáčejí videa, bych měla uznávat. Poskytují zábavu a za co? Jejich seberealizace je neskutečná. A těch peněz, co za to dostanou. Většinou to není žádná sláva. V našich zemích, hlavně pro mladou generaci, je to zdroj zábavy, ponaučení, návodů a často i zavádějících informací. Avšak zájmem nepřevyšujeme příliš mnoho zemí. Jak se říká: „Je to ještě v plínkách.“ Ale sledovat jednu zajímavou slečnu, pocházející původně z naší země, dnes pobývajících nějaký ten pátek v Japonsku, mi bylo velkou zábavou. Kultura, stravování i zvyky byly velice odlišné a dost mi imponovaly. Neposkytla mi informace, které bych nemohla za pár minut nalézt na internetu. Poskytla mi seznámení s něčím, o čem jsem ani nikdy nepřemýšlela. Sledováním podobných videí podporujeme globalizaci. Doufám, že je to správný krok. Při těchto myšlenkách mě přemáhá nutkání vyzkoušet suši.

I v této situaci brouzdám po internetu. Hledám nejbližší japonské či čínské restaurace a jejich hodnocení. Když zjistím, že je to daleko, přehodnotím svou chuť. Hlad zmáhá mé tělo, a proto zadávám první věc, co mě napadá: „Recepty pro začátečníky“. V receptech najdu, že půlku ingrediencí nemám, proto se snažím hledat, jak je nahradit. Následně zjistím, že nahradit ingredience je složitější než koupit zbývající suroviny. Rezignovaně, avšak s pocitem, že jsem pro to udělala vše, objednávám pizzu. Při jídle si pustím nový díl z oblíbeného seriálu, který již slaví páté výročí vysílání a pětistý díl. A zatímco běží úvodní znělka, kterou znám jakožto pravidelný divák nazpaměť, pokouším se spočítat kolik hodin života jsem již promarnila sledováním seriálu, avšak přesně v tu chvíli, kdy mi to vrtá v hlavě natolik, že bych se zvedla z gauče a šla si pro kalkulačku, znělka končí jako na sekundu přesně.

Nemohu uvěřit této realitě. Uvědomuji si ji, vše, co se děje a přesto...

Odložím mobil a rozhlédnu se po pokoji, i po mém dlouhém uvažování je vše stejné jako před pár dny, přes přítomnost všech je prázdný i přes hraní televize je v něm ticho. Mobil v mé ruce. Kamarád, nebo nepřítel? Daleko došla dnešní doba. Ticho ubíjí. Opět zapínám písničky. Ticho slábne, avšak prázdnota zůstává.

Času je málo. Ty věci v našich rukou se jím živí.